

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 624/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål angående vård av sköldkörtelpatienter, begräsning av läkarrättigheter och Valviras verksamhet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 624/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Merja Kyllönen/vänst:

Vilka åtgärder kommer social- och hälsovårdsministeriet att vidta för att säkerställa tillgången på animaliska, biologiska sköldkörtelbehandlingar i hela Finland och för att främja tillgången på olika sköldkörtelbehandlingar samt kännedomen om olika sköldkörtelmediciner bland yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,

hur motiverar social- och hälsovårdsministeriet Valviras verksamhet i situationer där patientfall påvisar nyttan av behandlingen, men samtidigt anser Valvira att läkarna överskrider sina befogenheter och nekar dem rätten att behandla patienter som har fått hjälp av den för sin sjukdom och

hur ämnar social- och hälsovårdsministeriet säkerställa att tillsynsnämnden är ett oberoende och opartiskt organ som avgör yrkesutövares rätt att arbeta, när förslagen till beslut kommer från Valvira och Valvira själv föreslår medlemmarna i tillsynsnämnden till social- och hälsovårdsministeriet? Modellen ger oundvikligen en bild av att vargen vaktar fåren. Och i så här viktiga rättsliga frågor får det inte vara på det sättet.

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Underfunktion i sköldkörteln (hypotyreos) är en vanlig sjukdom. 294 500 personer fick år 2018 ersättning från sjukförsäkringen för levotyroxinpreparat (T4-sköldkörtelhormon) som används för behandling av hypotyreos och som kräver försäljningstillstånd. En liten del (5–10 %) av patienterna som får tyroxinbehandling mår inte bra, trots att målet för behandlingen har uppnåtts enligt laboratorievärdena. Man har undersökt nyttan av en kombinationsbehandling med T4- och T3-hormoner (trijodtyronin, en annan sköldkörtelhormon) för patienter som har symptom trots tyroxinbehandling (T4-hormon). Enligt rekommendation från Finlands Endokrinologförening och Europeiska sköldkörtelläkarorganisationen (ETA) kan erfarna endokrinologer överväga en kombinationsbehandling med T4 och T3 som en experimentell behandling för patienter som har symptom under T4-behandling. I behandlingen rekommenderas användning av syntetiskt T3-preparat.

Animaliska sköldkörtelpreparat och trijodtyroninpreparat (T3) har inte försäljningstillstånd i Finland och därför finns det ingen bedömning av deras effekt, säkerhet och kvalitet såsom preparat med försäljningstillstånd och de har inte någon indikation som godkänts av myndighet. Myndigheten som beviljar försäljningstillstånd har inte heller gjort någon bedömning av villkoren för att

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 624/2020 rd

ordinera och distribuera dem som för preparat som kräver försäljningstillstånd. Fimea kan i enstaka fall och av särskilda sjukvårdsmässiga skäl bevilja tillstånd att överlåta ett läkemedel för konsumtion som inte har försäljningstillstånd i Finland. Fimea beviljade 1 350 specialtillstånd för animaliska sköldkörtelpreparat och 2 050 specialtillstånd för trijodtyroninpreparat år 2018. Således finns det olika sköldkörtelpreparat att tillgå och i finländska medicinska publikationer har det på senare år funnits en mängd artiklar om behandling av underfunktion i sköldkörteln.

Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården övervakas regionalt av regionförvaltningsverken och på riksnivå av Valvira. Om brister eller fel uppmärksammas i en yrkesutbildad persons yrkesutövning inom hälso- och sjukvården kan påföljden vara administrativ styrning, skriftlig varning, begränsning av rätten att utöva yrket, fråntagande av rätten att utöva yrket eller förbud att använda yrkesbeteckning.

Nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården handlägger och avgör ärenden där man ingriper i rätten att utöva yrket eller i rätten att använda yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, återställer rättigheter som tidigare begränsats eller tagits bort eller ger en skriftlig varning. Föredraganden som utsetts av Valvira svarar för en vederbörlig och tillräcklig utredning av ärendet som handläggs samt för upprättande av förslag till beslut. Vid behov begär föredraganden om expertutlåtande av Valviras permanenta sakkunniga eller andra sakkunniga. Tillsättande av nämnden för tillsyn, dess sammansättning och uppgifter regleras genom statsrådets förordning (676/2008). Nämnden har en ordförande som är tjänsteman hos Valvira samt fem andra medlemmar. En av medlemmarna ska representera medicinsk sakkunskap, en juridisk sakkunskap och en sakkunskap inom socialvård samt en den bransch som yrkesutövaren i fråga är verksam i. I nämnden finns en medlem som representerar social- och hälsovårdsministeriet. Valvira begär framställningar om medlemmar som representerar olika yrkesgrenar från yrkesgrenarna i fråga. Beslutet om att utse medlemmar som representerar olika yrkesgrenar är mycket omfattande och Valvira sammanställer en framställning för social- och hälsovårdsministeriets beslut.

Föredragande och medlemmar i nämnden omfattas av tjänsteansvar. Olika skeden i handläggningen av tillsynsärendet har tidigare handlagts i svar på skriftliga frågor i SSS 206/2019 och SSS 359/2020. Jämte allmänna förvaltningsrättsliga principer förverkligas den yrkesutbildade personens rättssäkerhet även genom rätten att överklaga tillsynsnämndens beslut hos förvaltningsrätten och i sista hand hos högsta förvaltningsdomstolen, ifall tillstånd ges.

Social- och hälsovårdsministeriet har under vårvintern 2020 inlett en rundabordsdiskussion där man har diskuterat behandling av sköldkörtelpatienter och användning av T3-sköldkörtelhormon i anknytning till den. Deltagare i diskussionen har varit representanter från patientorganisationer samt läkare som behandlar sköldkörtelpatienter. Avsikten är att detta utvecklingsarbete fortsätter under hösten.

Helsingfors 23.9.2020

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru